

Standaard Mondgezondheid

Stand van zaken

Roos Leroy
VWVJ referatendag
15 december 2006

Standaard Mondgezondheid

DE NORMALE ONTWIKKELING EN ANATOMIE VAN MOND & GEBIT

PATHOLOGIE VAN DE MOND BIJ KINDEREN EN ADOLESCENTEN

PREVENTIE THUIS EN IN HET TANDARTSKABINET

MONDZORG VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

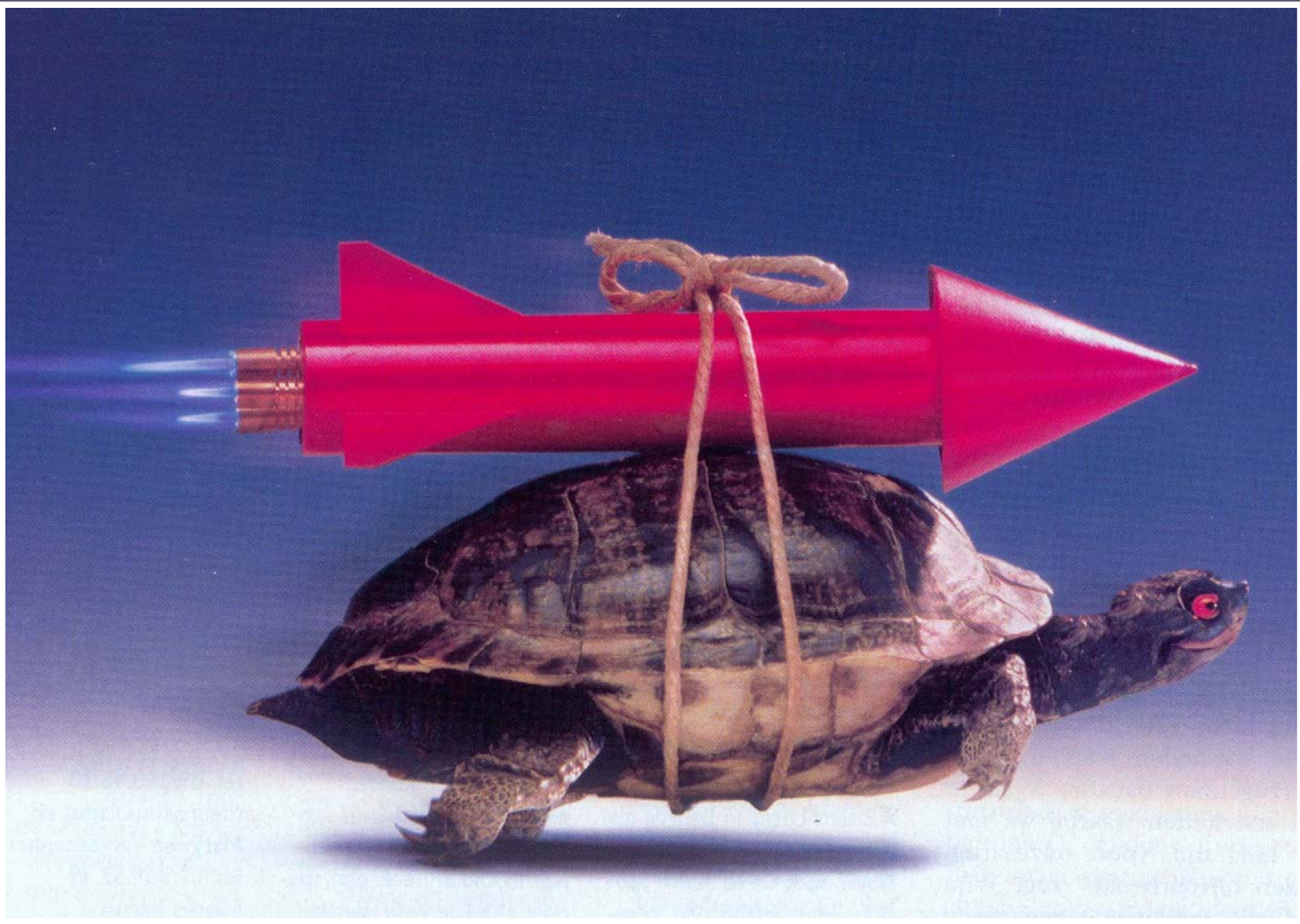
MONDZORG IN BELGIE EN DE ANDERE EUROPESE LANDEN

Standaardisering van het mondonderzoek uitgevoerd door de clb-arts

Vorbereiding tot standaardisering van het CLB-mondonderzoek bij kinderen van het eerste leerjaar

Hilde Snoeck
VWVJ referatendag
15 december 2006

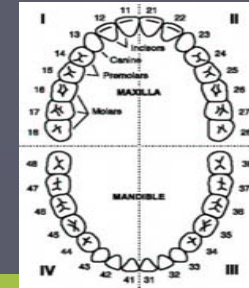
VWVJ - 15 december 2006

Onderzoeksvragen

- ❑ Wat is de **overeenkomst** tussen de resultaten van een tandheelkundige screening uitgevoerd door
 - een ervaren schoolarts
 - een ervaren tandarts

- ❑ Welke **knelpunten** ervaart een schoolarts bij een mondonderzoek uitgevoerd zoals (individueel) aangeleerd door een tandarts?

Onderzoeksopbouw

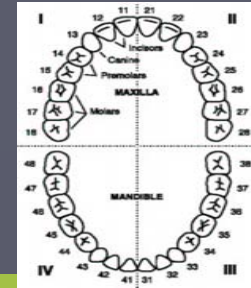
Fase 1: Aanleren uitvoering mondonderzoek

Fase 2: Vergelijking resultaten mondonderzoek bij 57 zevenjarigen (LO1 - Leuven) uitgevoerd door

- Ervaren tandarts
- Ervaren schoolarts **zonder** individuele tandheelkundige opleiding
- Beginnende schoolarts **met** individuele tandheelkundige opleiding

Feedback van tandarts

Onderzoeksopbouw

Fase 3: Vergelijking resultaten mondonderzoek bij 92 zevenjarigen (LO1 – eigen CLB) uitgevoerd door

- Ervaren tandarts
- Ervaren schoolarts met individuele tandheelkundige opleiding

Gegevensverwerking

Conclusies

Onderzoeksmateriaal

- Verlichte mondspiegels (linkerhand)
- Stompe sondes (rechterhand)
- Handschoenen (voor elk kind)

- Kind gezeten op een stoel
- Onderzoeker staand achter het kind

Fase 2: Mondonderzoek LO1 - Leuven

Onderzoekspopulatie

n=57 kinderen uit regio Leuven

Onderzoekers

- Ervaren tandarts
- Ervaren schoolarts **zonder** individuele tandheelkundige opleiding
- Beginnende schoolarts **met** individuele tandheelkundige opleiding

Variabelen (selectie)

- Aanwezigheid **tandplak** en tandsteen
- Noodzaak **verwijzen** voor **cariës** (tandbederf)
- **Cariësgraad** (geen, beginnend, duidelijk)

Resultaten van fase 2

Variabelen	Specificiteit (%)		Sensitiviteit (%)		Kappa	
	Zonder	Met	Zonder	Met	Zonder	Met
Tandplak					0,19	0,80
Verwijzing cariës melkmolaren	97,8	100	90,9	72,7	0,89	0,83
Verwijzing cariës zesjaarsmolaren	100	100	100	100	1,0	1,0
Cariësgraad melkmolaren					0,67	0,72
Cariësgraad zesjaarsmolaren					0,26	0,61

« Zonder »: schoolarts zonder extra opleiding mondonderzoek

« met »: schoolarts met extra opleiding mondonderzoek

Ter info...

Sensitiviteit: Proportie kinderen **met** cariës die door de clb-arts geklasseerd wordt als **cariëspositief**

Specificiteit: Proportie kinderen **zonder** cariës die door de clb-arts geklasseerd wordt als **cariësnegatief**

Kappa: maat voor inter- en intra-observator variabiliteit

- 0: geen overeenkomst
- 0,10 - 0,40: slechte overeenkomst
- 0,41 – 0,59: matige overeenkomst
- 0,60 – 0,79: voldoende overeenkomst
- 0,80 – 1,00: goede overeenkomst

Resultaten van fase 2

Schoolarts is niet
gewoon dit
systematisch na
te gaan

	Specificiteit (%)		Sensitiviteit (%)		Kappa	
	Zonder	Met	Zonder	Met	Zonder	Met
Tandplak					0,19	0,80
Verwijzing cariës melkmolaren	97,8	100	90,9	72,7	0,89	0,83
Verwijzing cariës zesjaarsmolaren	100	100	100	100	1,0	1,0
Cariësgraad melkmolaren					0,67	0,72
Cariësgraad zesjaarsmolaren					0,26	0,61

Schoolarts is niet
gewoon
systematisch ook
beginnende
laesies na te
gaan

Resultaten van fase 2

	Specificiteit (%)		Sensitiviteit (%)		Kappa	
	Zonder	Met	Zonder	Met	Zonder	Met
Tandplak					0,19	0,80
Verwijzing cariës melkmolaren	97,8	100	90,9	72,7	0,89	0,83
Verwijzing cariës zesjaarsmolaren	100	100	100	100	1,0	1,0
Cariësgraad melkmolaren					0,67	0,72
Cariësgraad zesjaarsmolaren					0,26	0,61

onvoldoende
praktische
ervaring

Fase 3: Mondonderzoek LO1 - Londerzeel

Onderzoekspopulatie

n=92 kinderen uit regio Londerzeel

Onderzoekers

- Ervaren tandarts
- Ervaren schoolarts **met** individuele tandheelkundige opleiding

Variabelen (selectie)

- Aanwezigheid **tandplak** en tandsteen
- Noodzaak **verwijzen** voor **cariës** (tandbederf)
- **Cariësgraad** (geen, beginnend, duidelijk)

Resultaten van fase 3

	Specificiteit (%)	Sensitiviteit (%)	Kappa
Tandplak fronttanden			0,90
Cariës			
Verwijzing cariës melkmolaren	97,0	84,6	0,84
Verwijzing cariës zesjaarsmolaren	98,3	100	0,88
Cariësgraad melkmolaren			0,80
Cariësgraad zesjaarsmolaren			0,76

Goede specificiteit en sensitiviteit & behoorlijke Kappa waarden voor alle onderzoeksitems dankzij training en praktische ervaring met feedback

Maar, herkenning van recidief naast vulling is niet eenvoudig!!

Resultaten van fase 3

	Specificiteit (%)	Sensitiviteit (%)	Kappa
Verzegeling zesjaarsmolaren	97,8	89,5	0,83
Vullingen melkmolaren	99,7	84,2	0,89
Vullingen zesjaarsmolaren	99,5	100	0,66

Goede specificiteit en sensitiviteit & behoorlijke Kappa waarden voor alle onderzoeksitems dankzij training en praktische ervaring met feedback

Maar, herkenning van (witte) vulling met sonde en differentieel diagnose met cariës is niet eenvoudig!!

Tijdsbesteding (gemiddeld 2'17" – voor onderzoek en registratie) is haalbaar

Conclusie

- ▶ Betrouwbare mondgezondheidsscreening door CLB-artsen is mogelijk mits:
 - goede leeftijdsspecieke kennis van het normale en het afwijkende
 - praktische ervaring

- ▶ Voorstel mondonderzoek LO1, zinvol en haalbaar in een CLB-setting

- ▶ Suggesties voor opleiding Jeugdarts:
 - aandacht voor mondgezondheid in artsenopleiding en in het bijzonder in opleiding jeugdartsen
 - trainingssessie mondgezondheidsscreening in opleiding van jeugdartsen

Mondonderzoek in de CLB's

Huidige praktijk en mogelijke knelpunten

Resultaten van de bevraging

Roos Leroy

VWVJ referatendag

15 december 2006

Algemene gegevens

Vragenlijsten werden uitgestuurd naar

- Vrij CLB: 103 vestigingen
- CLB GO: 24 vestigingen
- CLB Provinciaal/stedelijk: 6 vestigingen

215 vragenlijsten kwamen terug van

- Vrij CLB: 141 medewerkers (69%)
- CLB GO: 48 medewerkers (24%)
- Provinciaal CLB: 4 medewerkers (2%)
- Stedelijk CLB: 10 medewerkers (4,5%)

Algemene gegevens

Vragenlijsten kwamen terug van

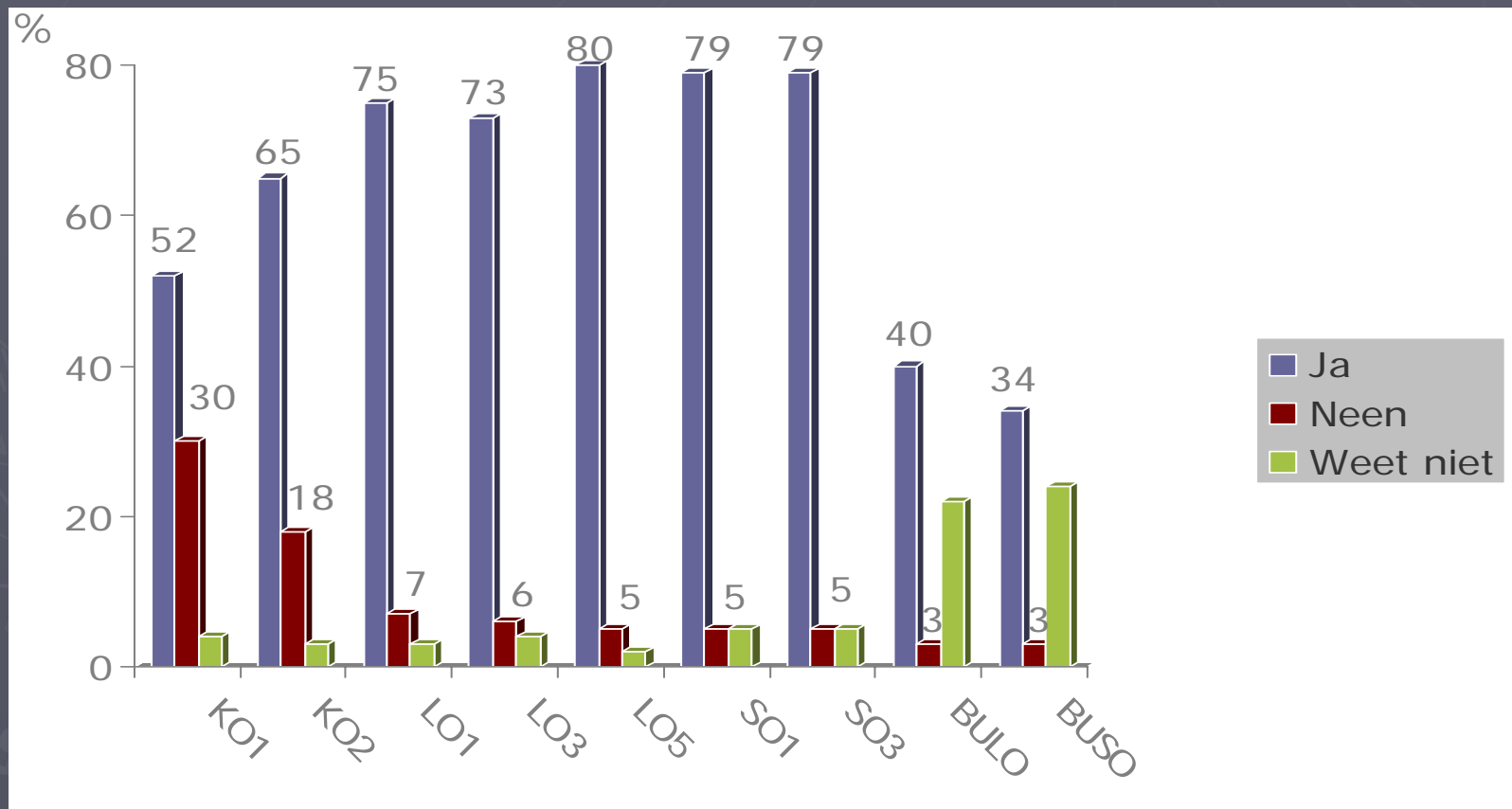
- Artsen: 148 (69%)
- Paramedisch medewerkers: 65 (30%)

Vragenlijsten kwamen terug van

- Vrouwen: 194 (91%)
- Mannen: 19 (9%)

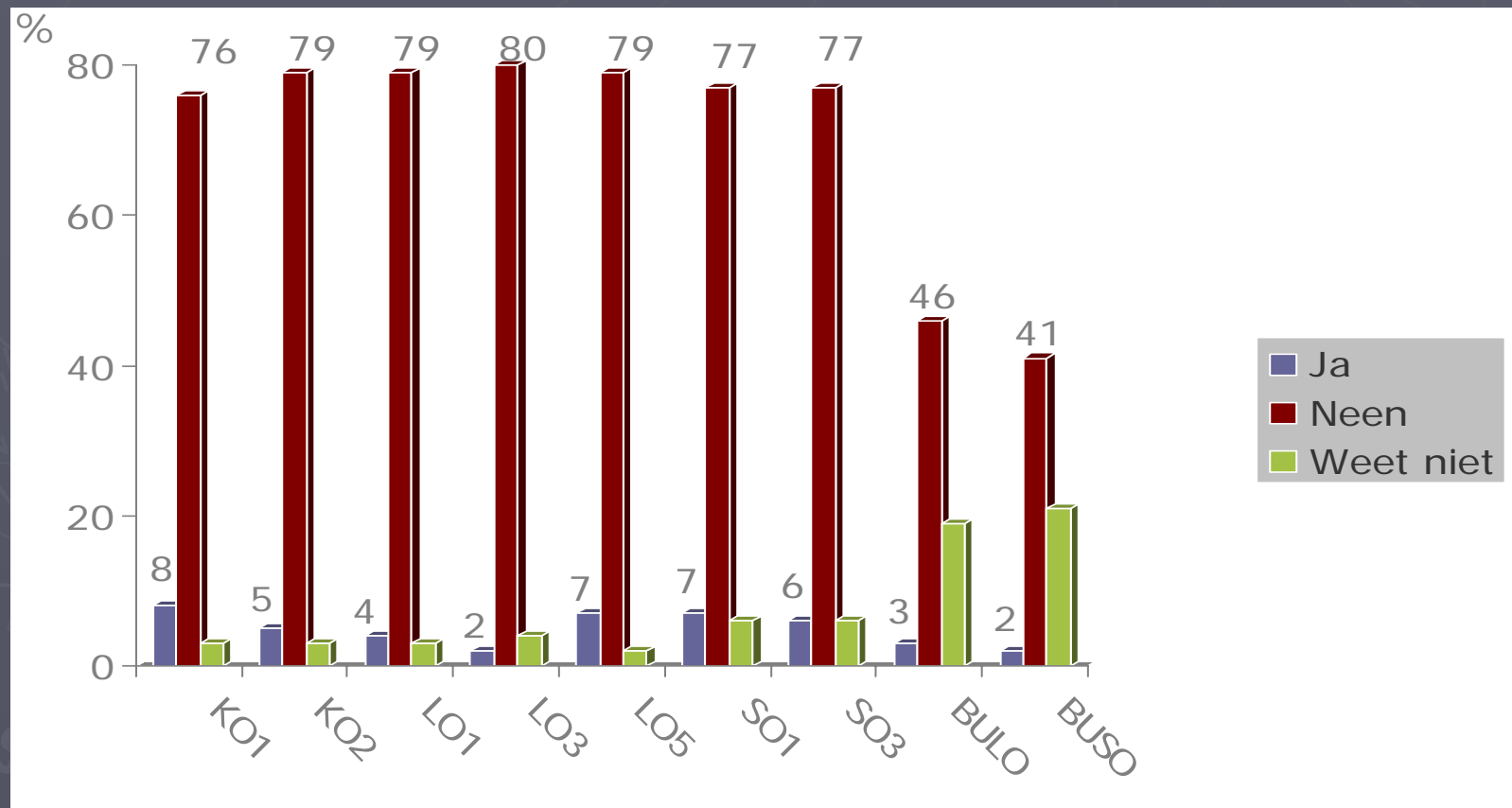
Vragenlijst voor ouders

Gaat het kind/de jongere naar de tandarts?

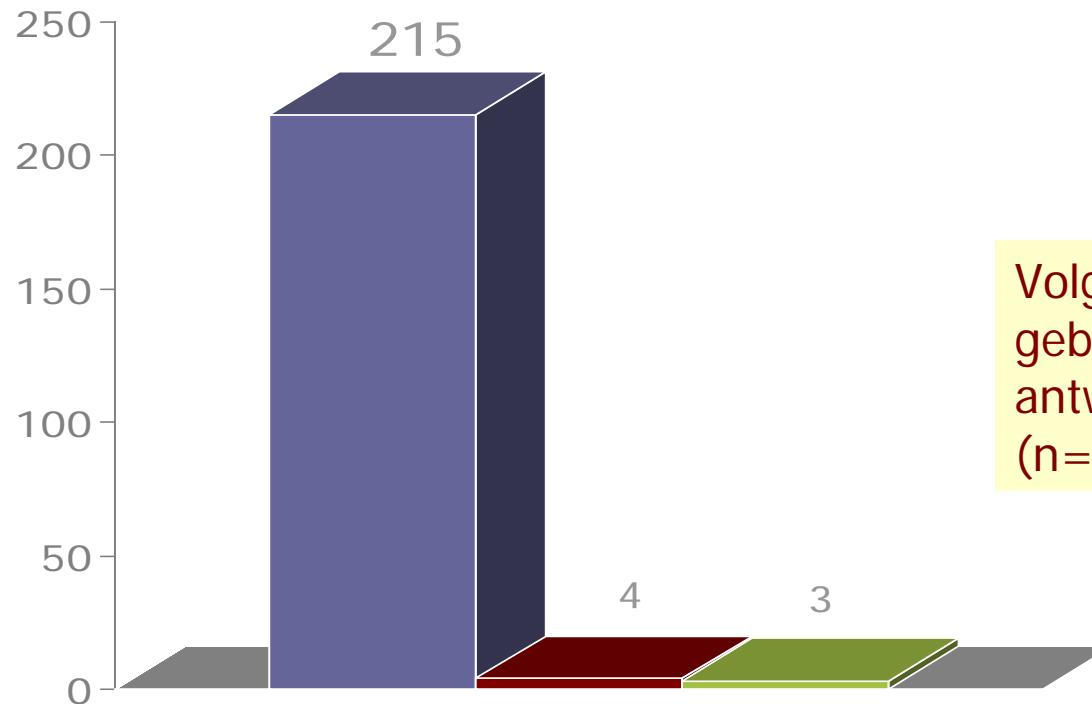
Vragenlijst voor ouders

Poetst het kind/de jongere zijn/haar tanden?

Werkwijze mondonderzoeken in CLB's

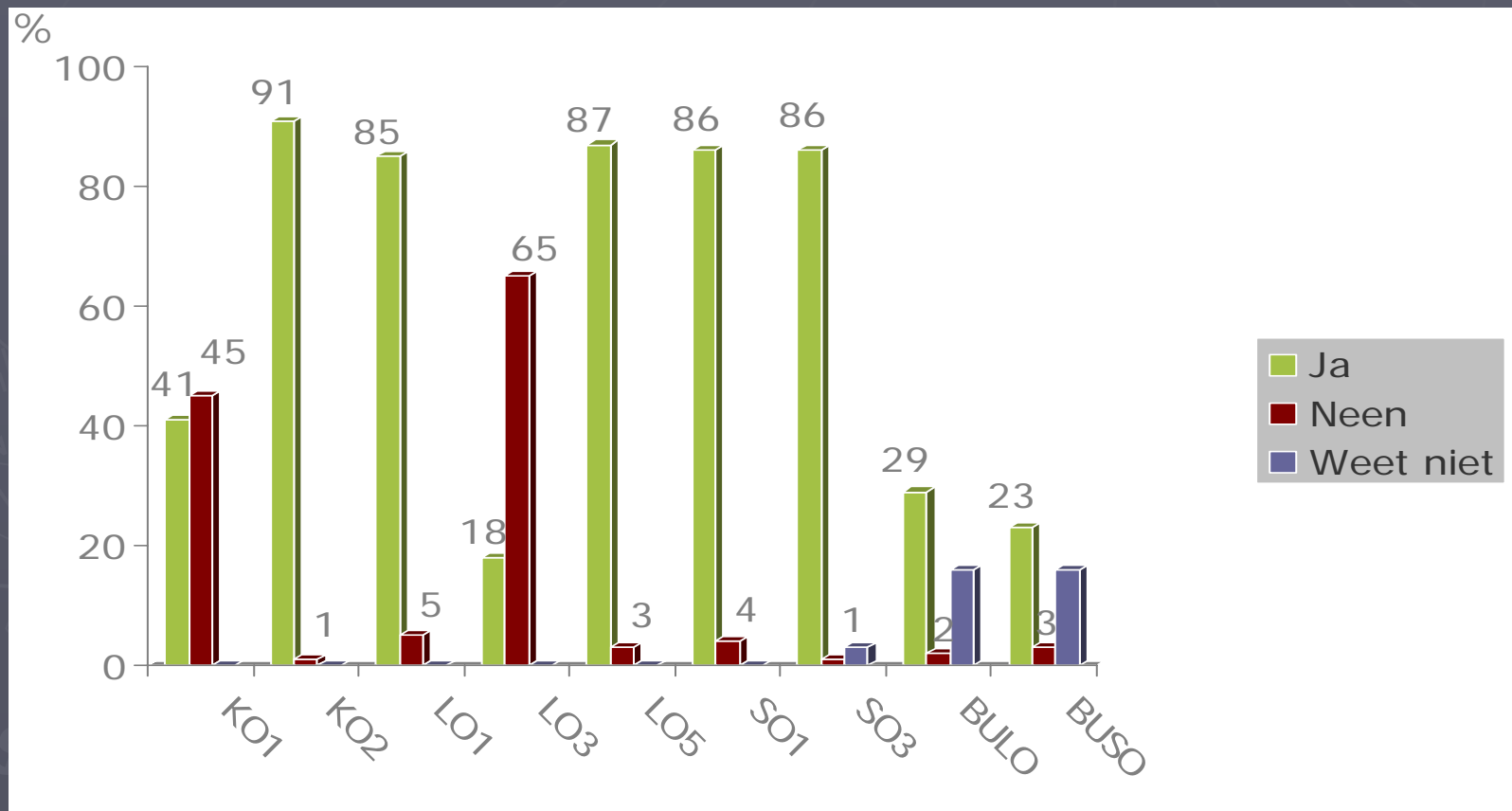
Wie voert de mondonderzoeken uit in uw centrum?

Volgende resultaten enkel gebaseerd op de antwoorden van de artsen (n=148)

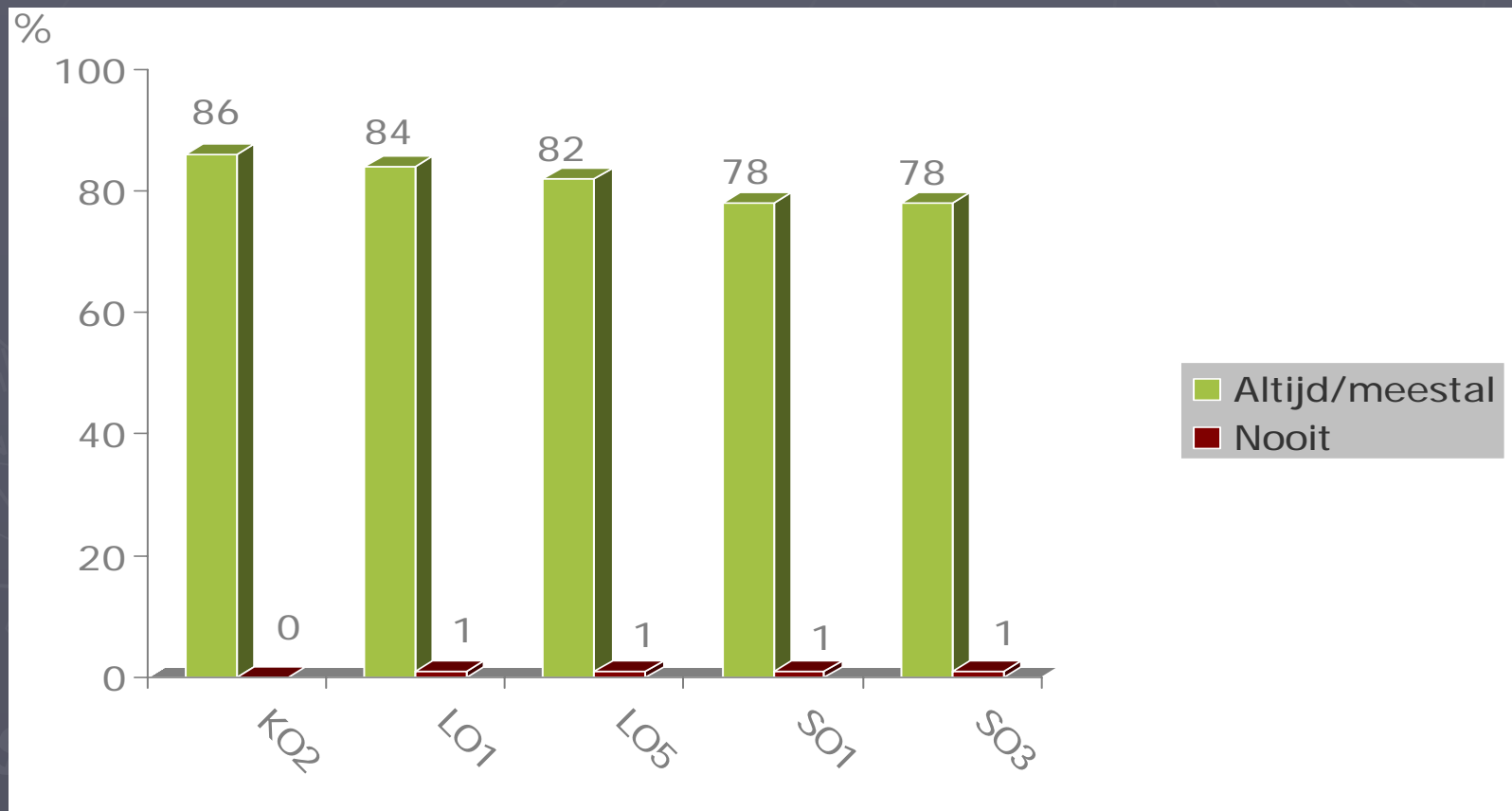
Werkwijze mondonderzoeken in CLB's

In welke klasgroepen systematisch mondonderzoek?

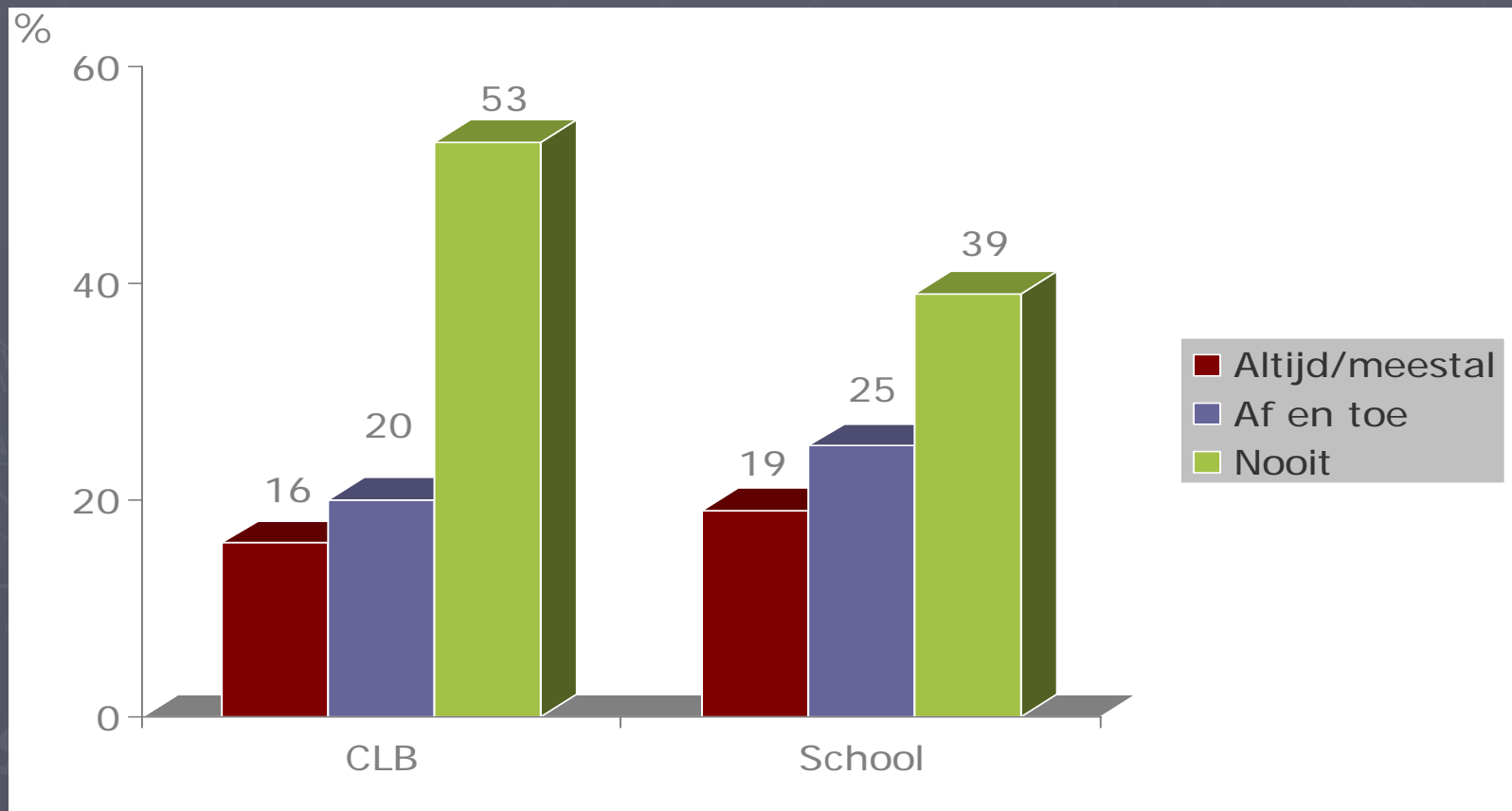
Werkwijze mondonderzoeken in CLB's

Voldoende tijd voor mondonderzoek?

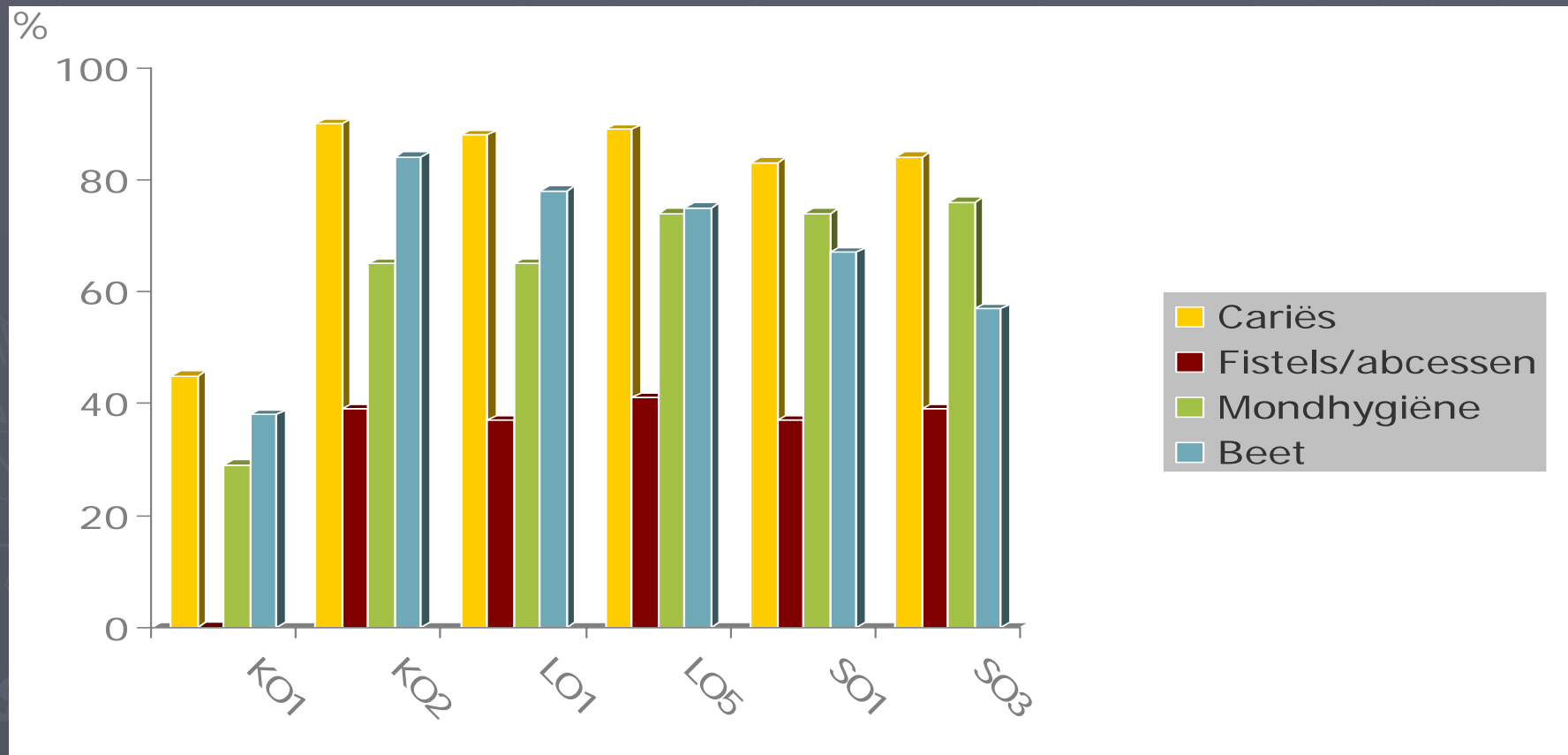
Werkwijze mondonderzoeken in CLB's

Tekort aan materiaal voor mondonderzoek?

Werkwijze mondonderzoeken in CLB's

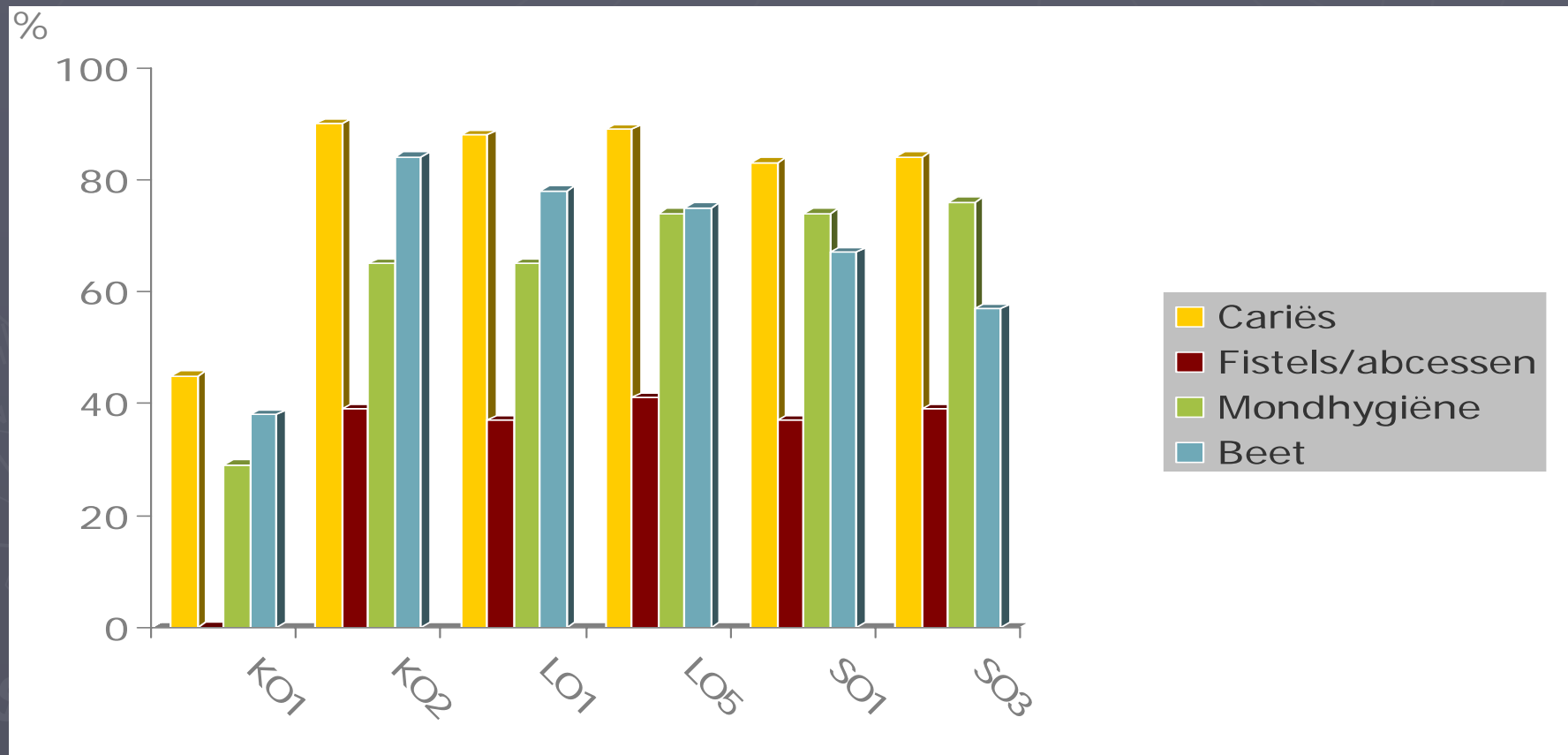
Wat kijkt u na tijdens een mondonderzoek?

Visuele detectie van **plaque-accumulatie**
in het melkgebit vormt beste
voorspeller voor **cariësontwikkeling**
(Alaluusua & Malmivirta, 1994)

Werkwijze mondonderzoeken in CLB's

Wat kijkt u na tijdens een mondonderzoek?

Impact van tandbederf

Cariës op jonge leeftijd vormt sterke indicator en beste **voorspeller** voor **cariësontwikkeling** later

(Peretz et al, 2003; Leroy et al, 2005)

Impact van tandbederf op levenskwaliteit

- 53% vermeldt impact op activiteiten van gezin/ouders
- 44% emotionele implicaties voor ouders
- 32% conflicten binnen gezin
- 31% rapporteert financiële implicaties

(Locker et al, 2002)

Impact van tandbederf

□ Lager ontwikkelingsritme:

- beïnvloedt gewichtstoename en groei in negatieve zin
(Ayhan et al, 1997)

- kan aan basis liggen van ontwikkelsachterstand (Acs et al, 1992)

- verband aangetoond met slechte nutritionele status
(Alvarez et al, 1990)

□ Na tandheelkundige sanering onder algemene anesthesie: significante toename in groeirritme ('catch-up' fenomeen) (Acs et al, 1999)

Polarisatie ...

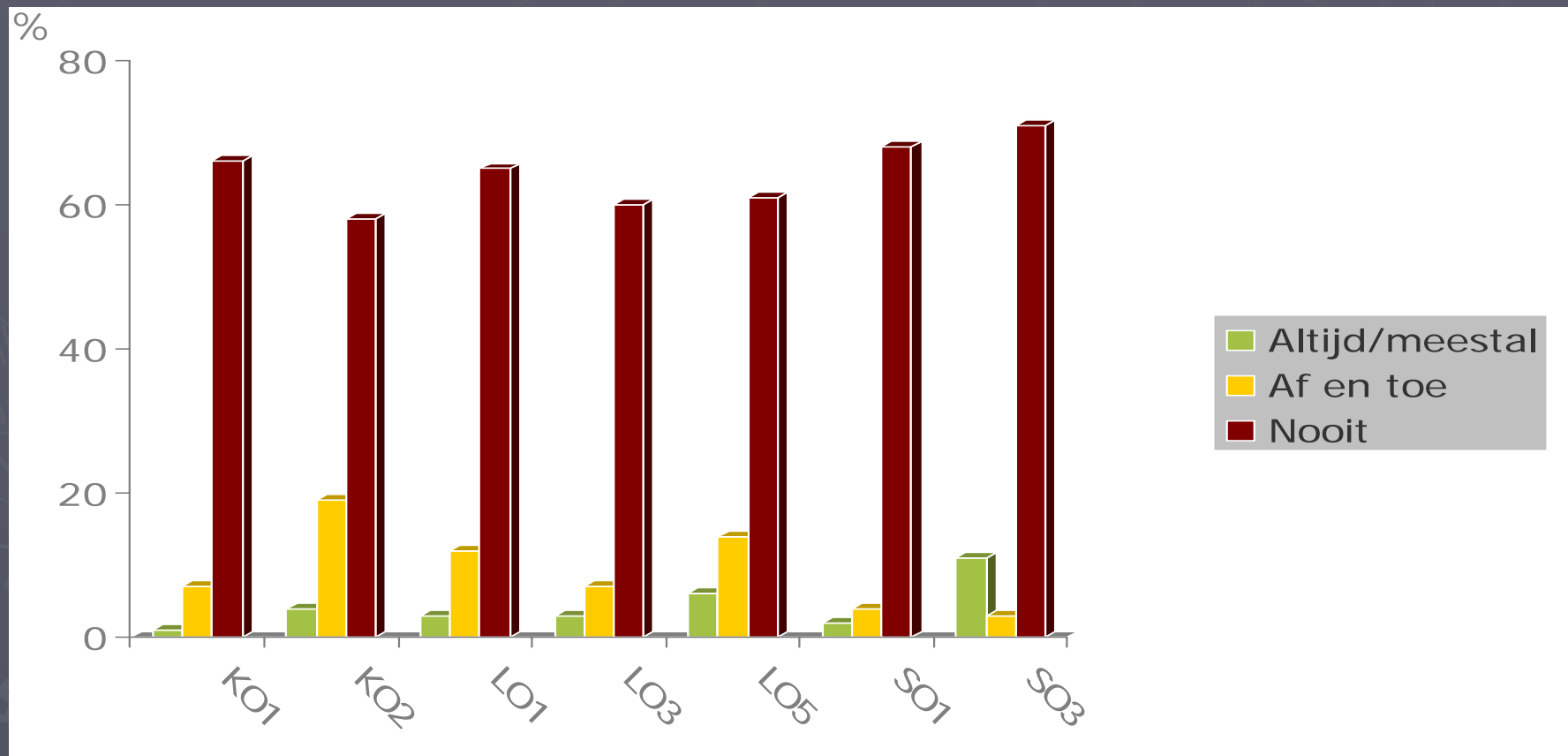
80% van de cariëslaesies zijn
terug te vinden
bij 20% van de kinderen!

Kansarmoede

- ❑ Cariës concentreert zich vooral bij kansarme groepen van de bevolking
- ❑ Duidelijk omgekeerde relatie tussen inkomen en opleiding van ouders en dmft-scores kind

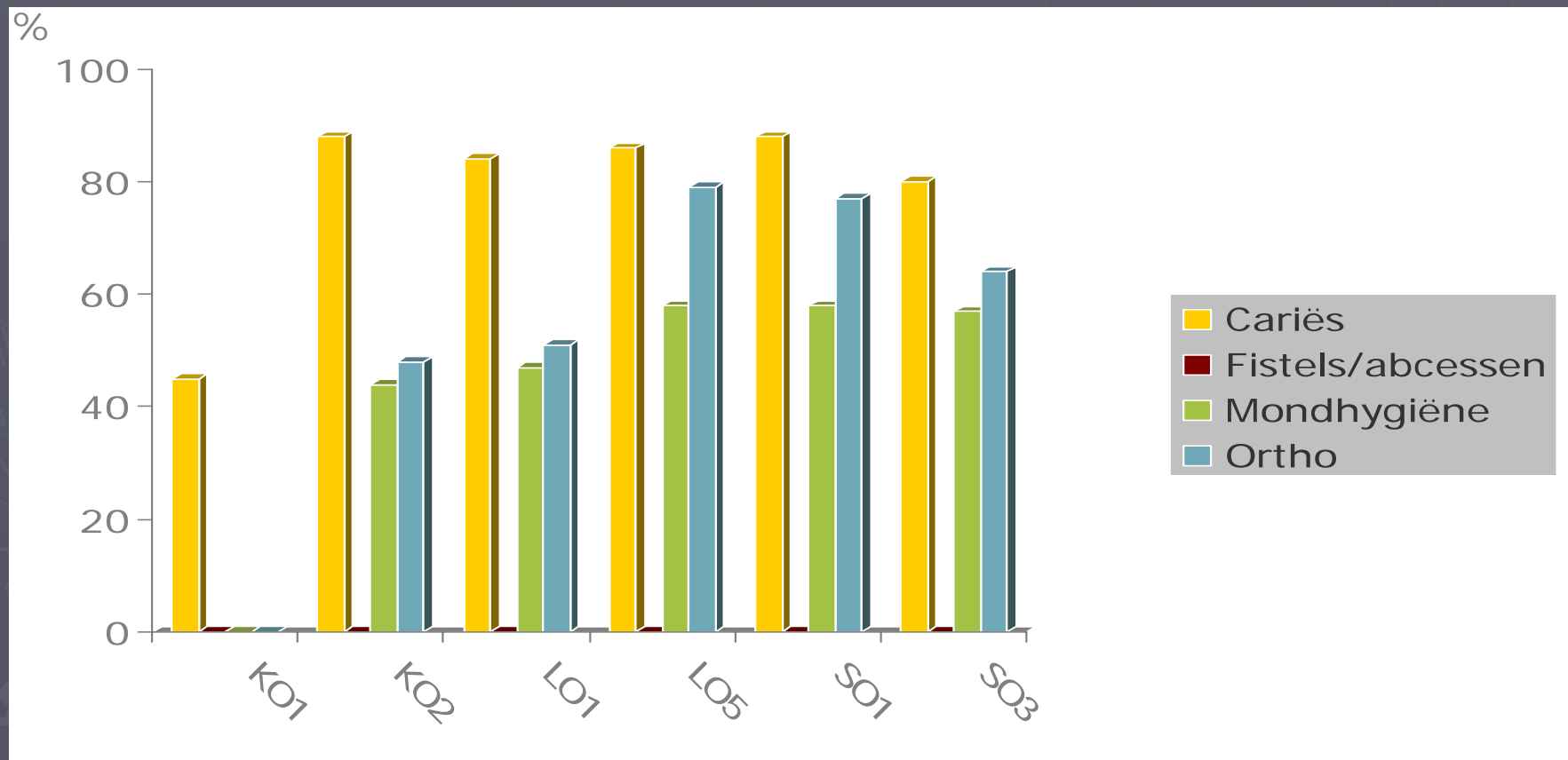
Gezondheidsvoorlichting & -opvoeding in CLB's

GVO (klassikaal) rond mondgezondheid?

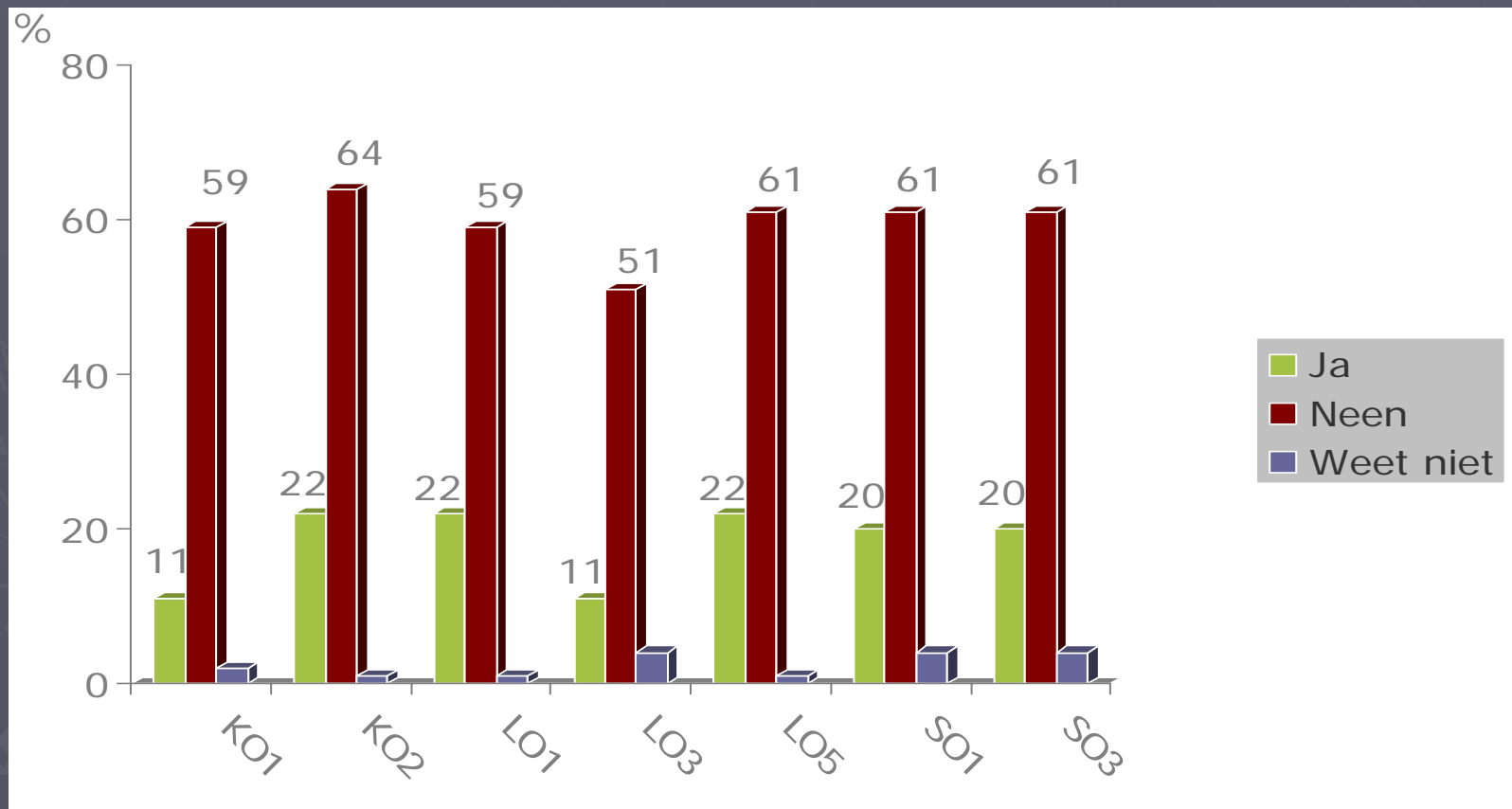
Verlag klinisch onderzoek voor ouders

Welke aandachtspunten worden opgenomen?

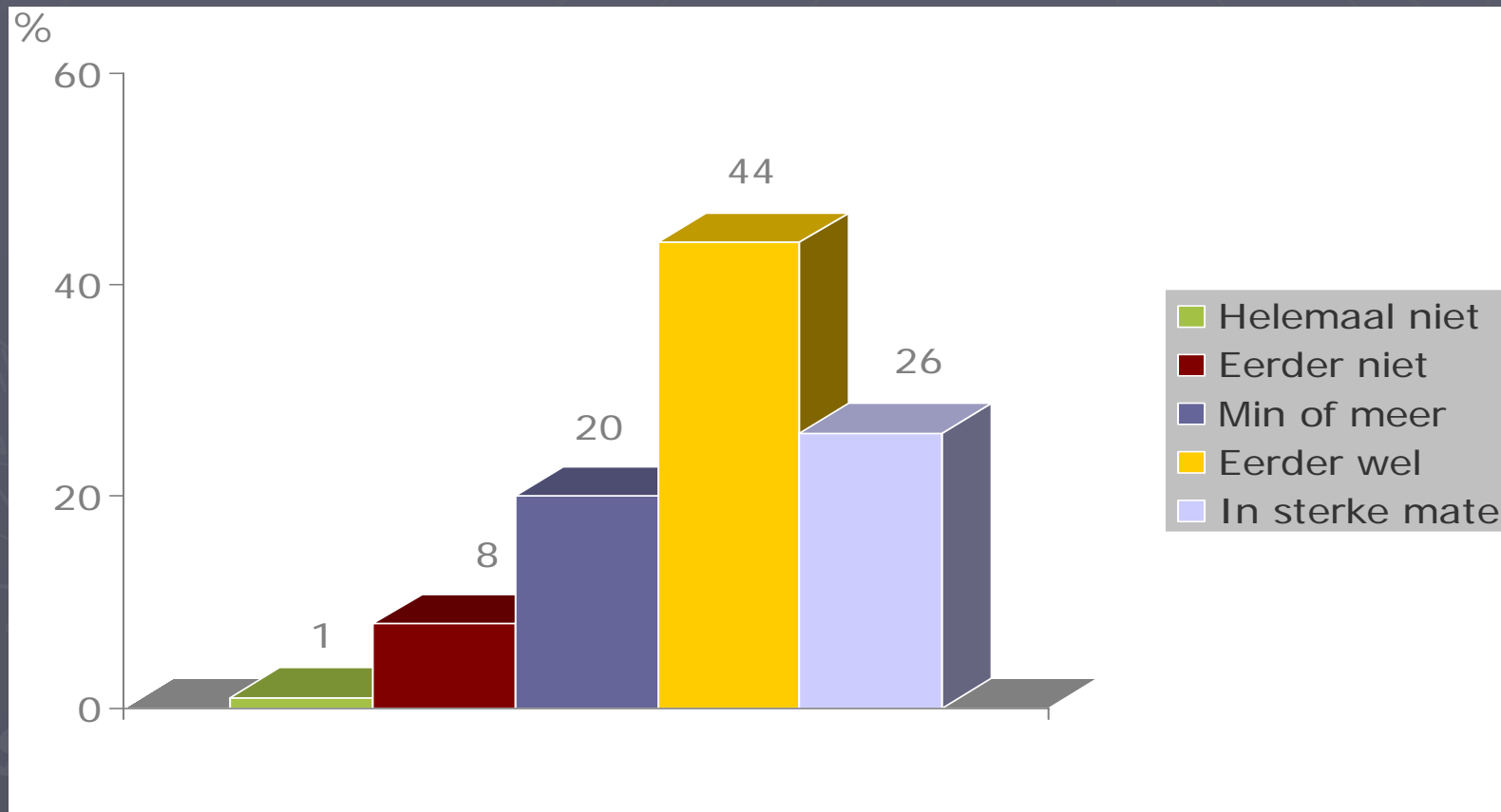
Verlag klinisch onderzoek voor ouders

Wordt er vermeld dat kinderen best regelmatig naar de tandarts gaan voor een mondonderzoek?

Opleiding artsen rond mondgezondheid

Extra informatie en/of opleiding nodig?

Aandachtspunten voor de standaard

- Vragenlijsten voor ouders
- Verslagen voor ouders
- Opleiding artsen en verpleegkundigen
- GVO
- Richtlijnen voor desinfectie/hergebruik non-disposable materiaal
- Richtlijnen voor handhygiëne

Dank voor uw aandacht!

Standaard mondgezondheid - Referatendag
VWVJ - 15 december 2006